

ความคาดหวังของเกษตรกรในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน:
กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขตพื้นที่ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย
จังหวัดกาญจนบุรี

Farmer's Expectation of Community Enterprise Cluster Development:
A Case Study of Community Enterprise Group in Nong Goom Subdistrict
Areas, Bo Ploi District, Kanchanaburi Province.

มนรัตน์ สารภาพ^{1*}, เอมอร อังสุรัตน์¹, จุฬารัตน์ วัฒนนะ², ปราโมทย์ สฤณีนิรันดร์³
และวัชร เลิศมงคล⁴
Momrat Sarapar^{1*}, Am-on Aungsuratana¹, Jurarat Watana², Pramote Saridnirun³
and Vatcharee Lertmongkol⁴

ABSTRACT

The objectives of the study were to determine 1) farmer's expectation of community enterprise cluster development, 2) the relationship between some general backgrounds of respondents with their expectation on community enterprise cluster development and 3) their constraints and recommendations on community enterprise cluster development. The subject were 34 sweetcorn cultivators who had already members of community enterprise group in Nong Goom subdistrict areas, Bo Ploi district, Kanchanaburi province and were selected by completely random sampling technique. Data were obtained by interviews and were analyzed for the following descriptive statistics, frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation. Inferential statistics for testing hypothesis was Pearson product moment correlation coefficient.

¹ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตรกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน กำแพงแสน นครปฐม 73140
Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture at Kamphaengsaen, Kasetsart university, Kamphaengsaen campus, Kamphaengsaen, Nakhon Pathom 73140, Thailand.

²ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จ.กรุงเทพฯ 10900
Department of Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok 10900

³ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 73140
Department of Horticulture, Faculty of Agriculture at Kamphaengsaen, Kasetsart university, Kamphaengsaen campus, Kamphaengsaen, Nakhon Pathom 73140, Thailand.

⁴ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จ.กรุงเทพฯ 10900
Department of Agronomy, Faculty of Agriculture, Kasetsart university, Bangkok 10900

* Corresponding author: Tel.08-1944-7971, E-mail address: rai_khunmon@hotmail.com

The results revealed the following findings. Most farmers' major occupation was sweetcorn cultivators. Average total annual income was 1,041,447.1 baht per household. Average corn cultivation experience was 7 years. Most popular varieties were "HI-BRIX 3" and "A 75" and were cultivated 3-4 crops a year. Cultivation period was 68-75 days. Major disease was downy mildew. Major insect pest was corn earworm which infected during flower bloom period. Volunteer labor forces among community enterprise members for planting and harvesting were found. Variable cost was around 4,520-5,020 baht per rai while net profit was around 1,980-2,730 baht per rai. Raw products were sold at guarantee price of 4.00-4.50 baht per kg. for standard grade of 3 cobs per kg. Respondents recognized that the benefit from their engagement in community enterprise included their own cooperation among members in inputs and technology allocation, bargaining power and supports from concerned agencies. The main constraint was the lack of funding support from concerned agencies. All respondents required technical advices from concerned agencies and group purchasing for inputs. Testing hypothesis indicated that some backgrounds of respondents that affected community enterprise cluster development were age, leadership and their participation in community public services.

Key words: community enterprise, cluster development, sweetcorn cultivation, Kan Chanaburi province

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึง 1) ความคาดหวังของเกษตรกรในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกับความคาดหวังของเกษตรกรในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเขตพื้นที่ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 34 คน ที่ได้รับการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตลอดทั่วกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดปลูกข้าวโพดหวานเป็นอาชีพหลัก รายได้ทั้งหมดต่อครัวเรือนเฉลี่ย 1,041,447.1 บาทต่อปี ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7 ปี พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ไฮบริด 3 และพันธุ์ A 75 ปลูกปีละ 3-4 ครั้ง ระยะเวลาปลูก-เก็บเกี่ยวประมาณ 68-75 วัน โรคที่พบมากที่สุด คือ โรครา น้ำค้าง แมลงศัตรูที่พบมากที่สุด คือ หนอนเจาะฝักในระยะข้าวโพดเริ่มออกดอก แรงงานที่ใช้ในการปลูกและเก็บเกี่ยวเป็นการเอาแรงระหว่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ต้นทุนผันแปรต่อไร่ประมาณ 4,520-5,020 บาท ขณะที่กำไรที่หักค่าใช้จ่ายต่อไร่ประมาณ 1,980-2,730 บาท การจำหน่ายผลผลิตที่เป็นข้าวโพดฝักสดตามราคาประกัน ประมาณ

กิโลกรัมละ 4.00-4.50 บาท โดยมีขนาดฝักมาตรฐาน 3 ฝักต่อกิโลกรัม ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการผลิตข้าวโพดหวานในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เกษตรกรระบุ ประกอบด้วย การร่วมกันวางแผนในการจัดหาปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต การเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เกษตรกรทุกคนต้องการมากที่สุดมี 2 ประเด็น คือ การสนับสนุนคำแนะนำทางวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต ผลการทดสอบสมมติฐาน ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่เป็นภูมิหลังบางประการในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ประกอบด้วย อายุของเกษตรกร สถานภาพการเป็นผู้นำ และการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะในชุมชนของเกษตรกร

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาเครือข่าย การปลูกข้าวโพดหวาน จังหวัดกาญจนบุรี